

РЕШЕНИЕ

№ 351

гр. София, 08.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-16, в публично заседание на двадесет и седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Валерия Братоева

при участието на секретаря СИМОНА Н. ИЛИЕВА
като разглежда докладваното от Валерия Братоева Търговско дело № 20241100900027 по описа за 2024 година

РЕШИ:

РЕШЕНИЕ №

гр. София, 08.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО, VI-16 състав, в открито съдебно заседание на двадесет и седми февруари две хиляди двадесет и четвърта година, в състав:

СЪДИЯ: ВАЛЕРИЯ БРАТОЕВА

при участието на секретар Симона Илиева, като разглежда търг. дело № 27 по описа за 2024 година, взе предвид следното.

Производството е по реда на чл. 365 и сл. от Гражданския процесуален кодекс (ГПК).

Образувано е по предявени от „НТН“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище с. Хрищени и адрес на управление с. Хрищени, общ. Стара Загора, ул. ****, срещу „П.Х.“ ЕООД (с предишно наименование и правноорганизационна форма „Д.Х.“ ООД), ЕИК ****, със седалище гр. София и адрес на управление гр. София, бул. ****, искове за заплащане на сума в размер на 136400 лева - главница, представляваща неплатен остатък от договореното възнаграждение по договор за изработка на метални изделия от 03.05.2022 г. и сума в размер

на 7820 лева, представляваща мораторна неустойка по чл. 13, ал. 1 от договора, претендирана за периода от 04.11.2022 г. до 17.04.2023 г..

В исковата молба са изложени твърдения, че на 02.03.2023 г. в гр. Стара Загора, страните сключили договор за изработка на метални изделия, съгласно който ищецът следвало да извърши преработка на 90 броя метални шкафа - разглобяване на съществуващи шкафове, преработка на елементите, прахово пребоядисване и изработка на нови шкафове, по спецификация на възложителя, срещу възнаграждение в размер на 156400 лева, платимо в 5-дневен срок, считано от предаване на металните шкафове. Ищецът „НТН“ ООД изпълнило задълженията си по договора и в уговорения срок с приемно-предавателен протокол от 16.03.2023 г. възложителят приел изработеното без забележки и възражения, като срокът за заплащане на възнаграждението изтекъл на 21.03.2023 г.. За дължимото възнаграждение изпълнителят „НТН“ ООД издало данъчна фактура № 1000004702/16.03.2023 г. на стойност 156400 лева, която била счетоводно отразена и от двете страни по сделката, но плащане не последвало. Съгласно чл. 14, ал. 1 от договора, при забавено плащане на възнаграждението се дължала неустойка в размер на 0,2 % от размера на забавеното плащане за всеки просрочен ден, но не повече от 5 % или $156400 \text{ лева} * 5 \% = 7820 \text{ лева}$, която неустойка в максимален размер се претендира в настоящото производство.

Ответникът, „П.Х.“ ЕООД, оспорва исковете, като твърди, че възложил на ищеца изработване и предаване на 200 броя метални шкафа с прахово боядисване с договор за изработка на метални изделия, сключен на 03.05.2022 г., като на 30.06.2022 г. изпълнителят издал фактура № 1000004195/30.06.2022 г. за авансово плащане на 200 броя шкафа на стойност 375360 лева с ДДС, от които в периода след 04.11.2022 г. ищецът предал 180 броя, а 20 броя от тях останали в склад на изпълнителя. На 01.03.2023 г. страните сключили анекс към договора за изработка на метални изделия от 03.05.2022 г., съгласно който на изпълнителя били върнати 90 броя метални шкафа за доработка поради промяна на изискванията на клиента на възложителя, съответно за върнатите метални шкафове ищецът „НТН“ ЕООД издало кредитно известие № 1000004698/15.03.2023 г. за сумата от 156400 лева с включен ДДС към фактури № 1000004195/30.06.2022 г. и № 1000004444/04.11.2022 г.. Не оспорва сключването на новия договор за изработка на метални изделия и за преработка на 90 метални шкафа, като на 16.03.2023 г. страните сключили споразумение за прихващане между своите две насрещни, изискуеми и ликвидни вземания, а именни вземането на „П.Х.“ ЕООД по кредитното известие № 1000004698/15.03.2023 г. за 156400 лева с ДДС и вземането на „НТН“ ЕООД по фактура № 1000004702/16.03.2023 г. за 156400 лева с ДДС. Ето защо, претендираната от ищеца сума в размер на 136400 лева (остатък по фактура 1000004702/16.03.2023 г.) била изцяло погасена на основание прихващане, направено съгласно подписано от страните споразумение от дата 16.03.2023 г.. С погасяване на главното вземане изобщо не се пораждало задължение за престиране на мораторна неустойка.

Заявява, че упражнява право на задържане за плащане на възнаграждението до предаване на 20 броя метални шкафа. Изложени са и твърдения за обремененост на шкафовете с недостатъци, което обуславяло намаляването на цената им.

В допълнителна искова молба „НТН“ ЕООД признава фактите, изложени в отговора на исковата молба, като твърди, че на 02.03.2023 г. страните сключили нов договор за изработка на метални изделия за преработка на 90 метални шкафа, като с приемно-предавателен протокол на 15.03.2023 г. изпълнителят приел от възложителя 90 бр. метални

шкафа на цената, за която са били продадени (термин, използван от ищеца), съгласно предходния договор от 03.05.2022 г. – 1564 лева/бр. без ДДС. В същия протокол страните удостоверили, че поради повреди на елементи от престоя им при възложителя, изпълнителят ги приема, но възложителят ще му заплати допълнително сума в размер на 12512 лева с ДДС, а изпълнителят ще издаде кредитно известие за върнатите метални шкафове. Такова е издадено - № 1000004698/15.03.2023 за сумата от 156400 лева, с включен ДДС, към фактури № 1000004195/30.06.2022 г. и № 1000004444/04.11.2022 г..

Преработените 90 броя метални шкафа били получени от възложителя на 16.03.2023 г. с приемо-предавателен протокол от същата дата и била издадена данъчна фактура № 1000004702/16.03.2023 г. за изработка на 90 бр. метални шкафа на стойност 156400 лева. Тази сума със споразумението за прихващане от 16.03.2023 г. била компенсирана с вземането по кредитното известие № 1000004698/15.03.2023 за 156400 лева с ДДС. Затова ищецът изменя основаниято на предявените искове, като претендира главницата като възнаграждение за изработените и предадени на ответника 200 броя метални шкафа по договор за изработка на метални изделия от 03.05.2022 г., а сумата 7820 лева - като мораторна неустойка, съгласно чл. 13, ал. 1 от договора за изработка на метални изделия от 03.05.2022 г. за периода от 04.11.2022 г. до 17.04.2023 г., което изменение е допуснато с определение от 17.01.2024 г..

Изпълнителят твърди, че в приемно-предавателните протоколи при приемане на шкафчетата от страна на възложителя не били отразени никакви забележки за некачествени елементи, липсващи или повредени части, поради което твърденията за некачествено изпълнение били неоснователни. Право на задържане възложителят нямал, тъй като всички шкафове му били предадени.

В отговора на допълнителната искова молба „П.Х.“ ЕООД поддържа направените оспорвания на осъдителните претенции.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение, намира от фактическа и правна страна следното:

Страните не спорят и с определение от 17.01.2024 г. за безспорни и ненуждаещи се от доказване в отношенията помежду им са отделени фактите, че „НТН“ ЕООД и „П.Х.“ ЕООД са сключили договор за изработка на метални изделия от 03.05.2022 г., с който ищецът се задължил да изработи 200 броя метални шкафа, срещу заплащане на възнаграждение в размер на 312800 лева без ДДС.

Видно от съдържанието на договора, сключен на 03.05.2022 г. „П.Х.“ ЕООД възложило на „НТН“ ЕООД изработването на метални шкафове с прахово боядисване, по проект на възложителя, срещу цена в размер на 1564 лева без ДДС за брой. Шкафове следвало да бъдат предадени до 05.11.2022 г. с подписването на приемно-предавателен протокол (чл. 3, ал. 2 от договора), а възнаграждението следвало да се плати на две части – 50 % преди предаване на готовите изделия, а остатъкът – до 6 месеца след това – чл. 2 от договора. При забава в плащането, възложителят, съгласно чл. 13 от договора дължал неустойка от 0,2 % върху неплатената сума за всеки ден забава, но не повече от 5 % от забавеното плащане.

Видно от приемо-предавателен протокол от 04.11.2022 г., подписан от страните, възложителят приел без забележки изработените 200 метални шкафа, но същите останали на съхранение в склад на изпълнителя, който да ги съхранява за своя сметка до изтеглянето им от възложителя, съобразно нуждите и заявките на негови клиенти.

За 20 броя от металните шкафове, възложителят отправил нотариална покана до изпълнителя за предаването им в рамките на 3 календарни дни, като поканата е получена от адресата „НТН“ ЕООД на 28.08.2023 г. (след предявяването на исковете, предмет на настоящото производство).

На 01.03.2023 г. страните постигнали съгласие част от металните изделия, предмет на договора от 03.05.2022 г., а именно 90 броя да бъдат върнати на изпълнителя, поради промяна в изискванията на клиент на „П.Х.“ ЕООД, като за тези върнати изделия „НТН“ ЕООД следвало да издаде кредитно известие.

Между страните на 02.03.2023 г. е сключен нов договор, касаещ преработката на върнатите 90 броя метални шкафа, която преработка изпълнителят „НТН“ ЕООД се съгласило да извърши срещу заплащане на възнаграждение в размер на 156400 лева с включен ДДС. На 16.03.2023 г. страните подписали двустранен приемо-предавателен протокол за предаване на преработените 90 броя шкафове, както и споразумение за прихващане, съгласно което вземането на „П.Х.“ ЕООД за стойността на издаденото в негова полза кредитно известие № 1000004698/15.03.2023 г. - 156400 лева с ДДС, се прихваща с вземането на „НТН“ ЕООД по фактура № 10000004702/16.03.2023 г. в размер на 156400 лева с ДДС, представляваща дължимото възнаграждение за преработката на 90 броя метални шкафа.

В производството е прието неоспорено заключение на съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира и въз основа на което приема за установено, че от ищеца „НТН“ ЕООД във връзка с изпълнението на процесния договор от 03.05.2022 г. е издадена фактура № 1000004195/30.06.2022 г. на стойност 312800 лева без ДДС или 375360 лева с ДДС, с посочено основание „аванс“, като по тази фактура от страна на възложителя на 30.06.2022 г. са извършени две плащания на суми в размер на 3960 лева и 215000 лева или общо е заплатена сумата 218960 лева. Така неплатената стойност на издадената авансова фактура е в размер на 156400 лева. От изпълнителя е издадена и фактура № 1000004444/04.11.2022 г. на стойност 312800 лева без ДДС за изработката на метални шкафове, която е по същество с нулева стойност, тъй като от същата е приспаднал авансът, за който е издадена фактура № 1000004195/30.06.2022 г. Към двете фактури (№ 1000004195/30.06.2022 г. и № 1000004444/04.11.2022 г.) е издадено кредитно известие № 1000004698/15.03.2023 г. за стойността на върнатите 90 броя метални шкафа – в размер на сумата 156400 лева, вземането по което известие е компенсирано с вземането по фактура № 1000004702/16.03.2023 г. на същата стойност за дължимото възнаграждение по сключения на 02.03.2023 г. договор. След извършеното със споразумение от 16.03.2023 г. прихващане, от ответника „П.Х.“ ЕООД на 19.04.2023 г. е заплатена сумата 20000 лева, представляваща частично плащане по фактура № 1000004702/15.03.2023 г. (стойността на която е погасена чрез прихващането). Това плащане в счетоводството на „НТН“ ЕООД е отразено като погасяване на задължението по фактура № 1000004195/30.06.2022 г., издадена по първия договор и така непогасеният остатък по тази фактура възлиза на сумата 136400 лева.

В заключението вещото лице е изчислило размерът на мораторната неустойка да възлиза на сумата 6820 лева, но същата е определена на база остатъка от задължението за престиране на възнаграждение – 136400 лева, а претендираната неустойка е върху главница от 156400 лева и се твърди да е възникнала като задължение преди извършеното частично погасително плащане на 19.04.2023 г..

Други доказателства от значение за спора не са ангажирани.

По отношение предявения главен иск с правна квалификация чл. 266, ал. 1 ЗЗД.

Основателността на иск за реално изпълнение на задължение за престиране на възнаграждение за изпълнена конкретно възложена работа, се обуславя от кумулативното наличие на предпоставките: валидно възникнало между страните правоотношение, елемент от съдържанието, на което да е задължението за заплащане на претендираната парична сума, представляваща възнаграждение за изработени метални шкафове; настъпила изискуемост на задължението и релевирано неизпълнение от страна на задълженото лице. Липсата на една от предпоставките води до неоснователност на претенцията за реално изпълнение, предвидена в чл. 266, ал. 1 вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД.

С оглед разпоредбата на чл. 154, ал. 1 ГПК доказателствената тежест за установяване на фактите, съставляващи основание на иска и имащи характер на положителни такива, се носи от ищеца „НТН“ ЕООД, който трябва да проведе пълно и главно доказване. По отношение на неизпълнението, което като отрицателен факт от действителността – а именно неосъществяване на дължимо поведение за престиране на съответната парична сума (възнаграждение за извършена работа), е достатъчно твърдението на ищеца, като ответната страна („П.Х.“ ЕООД) носи доказателствената тежест да установи положителния факт, който го изключва – точно изпълнение. В случая възложителят твърди, че претендираното възнаграждение е недължимо тъй като 20 броя от поръчаните метални шкафа не му били предадени от „НТН“ ЕООД, поради което и упражнявал право на задържане, а от друга страна изработените шкафове имали недостатъци, които наложили отстраняването им от трети лица.

Естеството и правната характеристика на всяко правоотношение се определя от неговото съдържание, т. е. от характера на правата и задълженията, възникнали за страните. Договорът за изработка включва в съдържанието си две основни облигаторни задължения за страната, дължаща характерната престация – изпълнителя, а именно да извърши качествено и в срок уговорената работа съобразно възлагането и да предаде овеществения □ резултат (метални шкафове) на възложителя, а за последния - да приеме (волеизяви относно одобряване/неодобряване на) извършената работа и да заплати уговореното възнаграждение на изпълнителя - чл. 258 ЗЗД и чл. 266, ал. 1, изр. 1 ЗЗД. Действително, при изработването на определена вещ с материали на изработващия и предаването ѝ на поръчващия, преминава и правото на собственост върху нея, без това да превръща договора в такъв за продажба. При изработката непосредствената цел (основанието) на сделката не е просто прехвърлянето на правото на собственост върху овеществения работен резултат, а неговото изработване (създаване) в съответствие с изискванията на възложителя, по негов проект, но на риск на изпълнителя, който дължи да престира един трудов резултат (краен продукт).

Сключеният на 03.05.2022 г. договор е формална (по волята на страните съгласието е обективизирано в документ), консенсуална и кумулативна правна сделка, с предметно съдържание, съответно на уредения в р. VIII от Особената част на ЗЗД договор за изработка. Предметът на задължението на страната, дължаща характерната престация – изпълнителя „НТН“ ЕООД, е извършване на конкретни фактически действия – изработване на метални шкафове с прахово боядисване по проект, предоставен от възложителя, срещу уговорена тяхна единична цена от 1564 лева без ДДС, като организацията на работа за постигане на резултата е предоставена изцяло на дружеството-изпълнител.

Принципно възнаграждението, следващо се за извършена възложена работа, по правилото на чл. 266, ал. 1 ЗЗД, е изискуемо от приемане □, като съдебната практика е

категорична, че приемането на извършена работа, възложена с договор за изработка, обхваща два момента: 1). фактическото получаване на изработеното от поръчващия (овеществен резултат – 200 броя метални шкафа, прахово боядисани) и 2). признанието, че изработеното съответства на възложеното.

В решение № 84/30.07.2015 г. по търг. дело № 1428/2014 г. на ТО на ВКС, е разяснено, че релевантно за приемането по смисъла на чл. 264, ал. 1 ЗЗД е или онова изрично изявление на възложителя, придружаващо предаването на готовия резултат, че счита същия за съобразен с договора, или онези конклюдентни действия, придружаващи фактическото получаване на изработеното, от които недвусмислено следва, че е налице мълчаливо изразено одобрение на изпълненото. Простото разместване на фактическата власт върху работата (изработените метални шкафове), без съпровождащо го изрично или мълчаливо изразено изявление на поръчващия, че възприема същата за съобразена с договора, не съставлява приемане по смисъла на чл. 264, ал. 1 ЗЗД, т. е. необходима за приложението на чл. 264, ал. 1 ЗЗД е кумулацията на фактическо (предаването) и правно действие (одобрение).

В случая в нарочен двустранно подписан приемо-предавателен протокол (съгласно използваната от страните терминология) от 04.11.2022 г. възложителят е изразил воля, че приема изработените 200 метални шкафа по негов проект и ги оставя за съхранение в склад на изпълнителя за сметка на последния. В протокола не е отразено изработените шкафове да са били обременени от недостатъци, които могат да се забележат при обикновен преглед, поради което следва да се счита, че възложителят е приел изработеното като съответно на възложеното. Доводите в отговора на исковата молба за установени недостатъци касаят преработените по договора от 02.03.2023 г. 90 броя шкафа и няма как да бъдат пренесени към първоначално изработените 200 шкафа, които са приети без възражения.

С одобряване на изпълнената работа и приемане от ответника „П.Х.” ЕООД на предадените му 200 броя шкафа, в правната му сфера е породено и задължението за заплащане на уговореното възнаграждение, 50 % от което обаче, съгласно клаузата на чл. 2, ал. 1 от сключения на 03.05.2022 г. договор, ставало изискуемо с изтичането на 6-месечен срок от предаването на готовите изделия, което означава, че задължението за плащане на остатъка в размер на 156400 лева от възнаграждението, за което е издадена фактура № 1000004195/30.06.2022 г. (издадена като авансова) и фактура № 1000004444/04.11.2022 г., която е с идентична стойност, е било с падеж 04.05.2023 г.. Преди настъпването на този падеж – на 19.04.2023 г. от „П.Х.” ЕООД е заплатена сумата 20000 лева, което плащане е произвело частичен погасителен ефект и така изискуемото и непогасено задължение на ответника по договора от 03.05.2022 г. е в размер на 136400 лева, което означава, че предявеният главен иск е изцяло основателен.

Обстоятелството, че при извършване на плащането, „П.Х.” ЕООД е изразило воля същото да погасява задължение по фактура № 1000004702/16.03.2023 г., което задължение е било вече погасено чрез прихващане, не променя този извод. Кредиторът „НТН” ЕООД е отнесъл плащането към съществуващото задължение за престиране на възнаграждение по първия сключен договор, което е било изпълняемо, но към този момент - 19.04.2023 г. не е било изискуемо. Погасяването на неизискуеми задължения е допустимо, тъй като падежът е уговорен само в интерес на длъжника.

С оглед съдържанието на протокола, изпълнителят „НТН” ЕООД е предал всички изработени 200 броя метални шкафа на „П.Х.” ЕООД, но страните постигнали взаимно

съгласие, което породило друго правоотношение, със съдържание, съответно на уредения в чл. 250 ЗЗД безвъзмезден договор за влог – собственикът на изработените и предадени му метални шкафове ги предал за пазене на „НТН“ ЕООД, без за същото да е уговорено възнаграждение – чл. 250, ал. 2 ЗЗД, съответно задължението за връщане на вложените 20 броя шкафа (по доводите на влогодателя „П.Х.“ ЕООД), което се твърди ищецът да не е изпълнил, не произтича от договора за изработка, а от сключения на 04.11.2022 г. договор за влог. Поради това, ответникът не може да противопостави на исковата претенция за заплащане на възнаграждение по договора за изработка възражение за неизпълнен договор, основано на твърдението за непредадени му 20 метални шкафа, тъй като то произтича от друго правоотношение между страните – сключения на 04.11.2022 г. договор за влог, а съгласно чл. 90 ЗЗД неизпълненото от кредитора задължение следва да произтича от същото правно основание.

Относно акцесорния иск с правна квалификация чл. 92, ал. 1 ЗЗД.

Неустойката е акцесорно съглашение, с предмет задължението на неизправна страна по правна сделка да престира определена /глобално или в процент/ парична сума, като обезщетение за вредите от неизпълнението на породено главно задължение, без да е необходимо същите да бъдат доказвани. Следователно, основателността на иск, при квалификацията на чл. 92, ал. 1 ЗЗД, се обуславя от предпоставките: наличие на валидно главно задължение, договорено акцесорно задължение за неустойка и релевирано неизпълнение на главното задължение.

От писмените доказателства, събрани в хода на производството, се доказва съществуването на правоотношение, породено от сключения на 03.05.2022 г. договор за изработка на метални изделия, в който е уговорено и акцесорно задължение за страната възложител – „П.Х.“ ЕООД да престира на кредитора-изпълнител мораторна неустойка в размер на 0,2 % от дължимото възнаграждение за всеки ден забава, но не повече от 5 %.

За да възникне правото на неустойка обаче, уговорката за дължимостта ѝ не трябва да противоречи на императивните правни норми на закона и на добрите нрави, разглеждани като неписани морални норми, израз на принципите за справедливост и добросъвестност в гражданските и търговските правоотношения. Противоречието със закона и/или с добрите нрави прави уговорката за неустойка нищожна по силата на чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД и препятства възникването на вземането и на задължението за неустойка.

Предпоставките и случаите, при които уговорената в договор неустойка е нищожна поради накърняване на добрите нрави, са изяснени в т. 4 от Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС. Според дадените с решението указания, преценката дали една неустойка е нищожна от гледна точка на добрите нрави се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, като клаузата за неустойка е нищожна поради накърняване на добрите нрави (чл. 26, ал. 1 ЗЗД) във всички случаи, когато е уговорена извън присъщите на неустойката обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции.

Добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1 ЗЗД са неписани морални норми с правно значение, нарушаването на които има същата правна последица като противоречието със закона - нищожност на договора, поради което при предявен иск за присъждане на неустойка съдът следи служебно за съответствието на уговорката за неустойка с добрите нрави като абсолютна предпоставка за нейната действителност - така решение № 247/11.01.2011 г. по т. д. № 115/2010 г. на ВКС, II Т. О., и решение № 229 от 21.01.2013 г. по т. д. № 1050/2011 г.,

на ВКС, II Т. О.

В изпълнение на служебното задължение за проверка валидността на неустоечната клауза, съдът намира, че същата не противоречи на добрите нрави, тъй като уговореният размер от 0,2 % от неиздължената по договора сума за всеки ден забава, не нарушава принципа на справедливост, още повече, че е уговорен и краен предел за начисляване на неустойката - 5 % от забавеното задължение, който представлява $\frac{1}{2}$ от установения размер на общо приложимото мораторно обезщетение – основният лихвен процент на Българската народна банка за периода, увеличен с 10 пункта (Постановление № 426 на МС от 18.12.2014 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения в сила от 01.01.2015 г.). Това означава, че неустоечната клауза е валидна и е породила акцесорно задължение в правната сфера на „П.Х.“ ЕООД.

Възникването на акцесорното вземане за неустойка предполага длъжникът да е в забава на обезпеченото с неустойката задължение, а забавата настъпва след падежа на задължението, който е 04.05.2023 г. и съответно за периода 05.05.2023 г. – 05.07.2023 г. (денят, предхождащ подаването на исковата молба) са изминали 62 дни, което означава, че приложим би бил максимално уговореният размер на неустойката от 5 % върху неплатеното възнаграждение. Ищецът обаче изрично дефинира периода, за който счита да е възниквало вземането за неустойка: от 04.11.2022 г. до 17.04.2023 г., а за този период ответното дружество „П.Х.“ ЕООД изобщо не е в забава по отношение на главното задължение, което означава, че този акцесорен иск е изцяло неоснователен и в приложение на диспозитивното начало съдът се налага да го отхвърли изцяло, тъй като не е властен да присъжда вземане за неустойка за период, различен от предявения от ищеца.

При този изход на спора право на присъждане на разноските за производството се поражда за всяка от страните, пропорционално на уважената, респ. отхвърлена част от исковите.

Ищецът „НТН“ ЕООД е извършило разноски за производството в общ размер на сумата 26421,04 лева, съгласно представен списък по чл. 80 ГПК, като разноските включват и такива, сторени за предварително обезпечаване на предявените иски, които се присъждат именно с оглед изхода на исковия процес. От така извършените разноски сумата 19207 лева представлява заплатено адвокатско възнаграждение, което „П.Х.“ ЕООД възразява да е прекомерно, съответно това дружество претендира да е заплатило адвокатско възнаграждение в размер на 8000 лева, което представлява и единственото перо в представения от ответника списък на разноските.

Съгласно мотивите на т. 3 от Тълкувателно решение № 6 от 6.11.2013 г. на ВКС по тълк. д. № 6/2012 г., ОСГТК, с приемането на действащия ГПК отпадна правомощието на съда служебно да осъществява проверка за прекомерност на разноските за адвокатска защита при постановяване на решението. С чл. 78, ал. 5 ГПК е предвидено, че само страна може да сезира съда с искане за намаление на възнаграждението за адвокатска услуга, дължимо като разноски, съответно липсата на възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК законът приравнява на признание от длъжника, че платеното от насрещната страна е еквивалентно на труда на адвоката. В случая и двете страни възразяват за прекомерност.

При преценката основателността на възражение за прекомерност съдът е длъжен да установи обективните предели (границите) на гражданската отговорност на страната, която законът задължава да репарира направените от насрещната страна по делото разноски. Съдът привежда дължимото (заплатеното възнаграждение) в съответствие с тези предели.

Основанието по чл. 78, ал. 5 ГПК се свежда до преценка за съотношението на цената на адвокатска защита и фактическата и правна сложност на делото. Когато съдът е сезиран с такова искане, той следва да изложи мотиви относно фактическата и правна сложност на спора, т. е. да съобрази доказателствените факти и доказателствата, които ги установяват и дължимото правно разрешение на повдигнатите правни въпроси, което е различно по сложност при всеки отделен случай. След тази преценка, ако се изведе несъответствие между размера на възнаграждението и усилията на защитата при упражняване на процесуалните права, съдът намалява договорения адвокатски хонорар. Касае се до процесуалното правомощие на съда да осъществи самостоятелна преценка за прекомерност, след като е сезиран от страната за това и съответно да намали дължимото като разноски адвокатско възнаграждение до размера, който би съответствал на тази сложност. Следователно чл. 78, ал. 5 ГПК предвижда ограничение в дейността на съда по установяване на причинно-следствената връзка между направения по делото разход и положените от адвоката усилия по конкретното дело. Адвокатското възнаграждение трябва да е справедливо и обосновано и само в правомощието на съда е да прецени дали съобразно данните по делото уговореният размер е прекомерен и до какъв размер следва да се намали.

Съгласно чл. 78, ал. 5 ГПК, ако заплатеното от страната възнаграждение за (един) адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по искане на насрещната страна да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, без да е обвързан от определен минимален размер, с оглед постановеното решение от 25.01.2024 г. по дело С-438/22 на Съда на Европейския съюз, в което СЕС е констатирал, че установените от Висшия адвокатски съвет минимални размери на адвокатските възнаграждения **нарушават** установената в член 101, параграф 1 ДФЕС забрана за ограничаване на конкуренцията, като разпоредбите на чл. 36, ал. 2 ЗА вр. Наредба № 1/2004 г. не би могло да се счита, че са приети в изпълнение и насочени към постигането на легитимна цел. Тази преценка съгласно решение от 23.11.2017 г. по съединени дела С-427/16 и С-428/16 на СЕС беше предоставена на националния съд, докато решение от 25.01.2024 г. по дело С-438/22 приема, че предвиждането на минимални размери на адвокатските възнаграждения представлява нарушение на общностното право, което не може да бъде оправдано от постигане на никакви легитимни цели и затова уредбата, с която тези минимални размери са въведени, не следва да се прилага от националния съд.

Искането по чл. 78, ал. 5 ГПК е винаги неоснователно над размера, до който страната, която е направила възражението за прекомерност, също е оценила труда на своя адвокат. С уговореното (и платеното) от нея тя признава, че на толкова възлиза адвокатския труд по конкретното дело. По аргумент от чл. 6, ал. 2 ГПК възражението по чл. 78, ал. 5 ГПК съдът не може да уважи над размера, заплатен от самата страна, която е направила възражението - определение № 374 от 20.11.2017 г. на ВКС по гр. д. № 687/2017 г., III г. о., определение № 343 от 23.10.2017 г. на ВКС по гр. д. № 2090/2016 г., III г. о.

В случая ищецът е заплатил адвокатско възнаграждение в размер на 19207 лева, който е прекомерен – делото има за предмет два осъдителни иска, разгледано е в едно съдебно заседание, при събрани писмени доказателства и заключение на вещо лице, без никакви определени процесуални усложнения. Ето защо, възражението на „П.Х.“ ЕООД за прекомерност е основателно до размера от 8000 лева, който определя цената на положения от собствения му процесуален представител труд, а насрещното възражение на „НТН“ ЕООД следва да се приеме за изцяло неоснователно, тъй като това дружество е заплатило сума в значително по-висок размер.

Така релевантните разноси на ищеца „НТН“ ЕООД възлизат на сумата 15214,04 лева, включваща адвокатско възнаграждение от 8000 лева, от която следва да му бъде репарирана част в размер на 14389,09 лева. Ответникът има право на част от заплатеното адвокатско възнаграждение от 8000 лева в размер на 433,78 лева, пропорционално на цената на отхвърления акцесорен иск.

Така мотивиран, СЪДЪТ,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА „П.Х.“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище гр. София и адрес на управление гр. София, бул. ****, да заплати на „НТН“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище с. Хрищени и адрес на управление с. Хрищени, общ. Стара Загора, ул. ****, на основание чл. 266, ал. 1 ЗЗД, сумата 136400 лева (сто тридесет и шест хиляди и четиристотин) лева – незаплатена част от възнаграждение по договор за изработка на метални изделия, сключен на 03.05.2022 г., ведно със законната лихва върху тази сума от предявяване на исковата молба – 06.07.2023 г. до окончателното ☐ погасяване, както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата 14389,09 лева (четиринадесет хиляди триста осемдесет и девет лева и девет стотинки) – разноси за производството, като ОТХВЪРЛЯ акцесорния иск с правна квалификация чл. 92 ЗЗД за заплащане на сумата 7820 лева, представляваща неустойка по чл. 13, ал. 1 от договора, претендирана за периода от 04.11.2022 г. до 17.04.2023 г..

ОСЪЖДА „НТН“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище с. Хрищени и адрес на управление с. Хрищени, общ. Стара Загора, ул. ****, да заплати на „П.Х.“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище гр. София и адрес на управление гр. София, бул. ****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сумата 433,78 лева (четиристотин тридесет и три лева и седемдесет и осем стотинки) – разноси за производството.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред СОФИЙСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____